

Itoiz

*Χρονικό της δράσης ενάντια
στην κατασκευή του φράγματος*

Ο ΑΓΩΝΑΣ ΕΝΑΝΤΙΑ ΣΤΗΝ ΥΠΟΚΙΝΟΥΜΕΝΗ ΑΠΟ ΤΗ ΔΙΑΦΘΟΡΑ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΕΝΟΣ ΕΠΙΚΙΝΔΥΝΟΥ ΦΡΑΓΜΑΤΟΣ ΣΤΗ ΧΩΡΑ ΤΩΝ ΒΑΣΚΩΝ

Τι πρέπει να κάνουν οι άνθρωποι για να σταματήσουν την κατασκευή ενός έργου που καταστρέφει το περιβάλλον τους, την ειρήνη της κοινότητάς τους και φτάνει σε σημείο να απειλεί τη ζωή τους;

Όταν μεγάλα χρηματικά ποσά γίνονται στόχος διεκδίκησης ισχυρών και διεφθαρμένων πολιτικών, η φωνή των ανθρώπων όχι απλά αγνοείται αλλά και εξολοθρεύεται με βίαιη και σκληρή αντιμετώπιση των αγώνων.

Η ιστορία του Αγώνα ενάντια στο φράγμα του Itoiz δείχνει τη γεμάτη έμπνευση δράση ανθρώπων που δεν δέχτηκαν να τους ποδοπατήσουν.

Η κοιλάδα του Itoiz

Ο χώρος κατασκευής του φράγματος του Itoiz βρίσκεται ανάμεσα σε δύο κοιλάδες με 9 χωριά και πέντε περιοχές απόλυτης προστασίας της φύσης, οι οποίες λόγω της γεωγραφικής τους θέσης αναπτύσσουν ένα πολύ ξεχωριστό μικροκλίμα. Σε αυτές τις δύο κοιλάδες συναντιούνται αποκλειστικά τρεις τύποι κλίματος: το μεσογειακό, το ηπειρωτικό των Πυρηναίων και το κλίμα της Καντάμπρια (περιοχή της Β. Ισπανίας που συνορεύει με τη Χώρα των Βάσκων). Με την πάροδο των χρόνων στην περιοχή έχει αναπτυχθεί μεγάλη ποικιλία πανίδας και έχει δημιουργηθεί ένα πλούσιο οικοσύστημα για πουλιά, θηλαστικά και φυτά πολύ σπάνια στην Ευρώπη.

Η Χώρα των Βάσκων ανήκει στο ισπανικό κράτος και έχει μεγάλη παράδοση σε οικολογικούς αγώνες, είτε γιατί είναι περιοχή με πολλές βιομηχανίες, είτε γιατί οι αγώνες αυτοί συνδέθηκαν με την αντίσταση στη δικτατορία του Φράνκο και με τον αγώνα για εθνική ανεξαρτησία. Σύμβολο αντίστασης παραμένει ο επιτυχημένος αγώνας ενάντια στην κατασκευή του σταθμού πυρηνικής ενέργειας στο Lemoiz στις δεκαετίες του '70 και του '80.

"Η μητέρα Γη μας κρατάει ζωντανούς, αλλά, κατά τα φαινόμενα, οι πολιτικοί δε συμφωνούν με αυτό. Αντιθέτως, σκέφτονται ότι στο όνομα των μαγικών λέξεων "ανάπτυξη" και "πρόοδος" τα πάντα επιτρέπονται".

Οι συνέπειες των εργασιών κατασκευής του φράγματος στην περιοχή του Itoiz είναι συγκλονιστικές. Τα τελευταία χρόνια η περιοχή έχει γίνει μία από τις πιο στρατιοποιημένες περιοχές στην Ευρώπη. Υπάρχει ένας μόνιμος στρατώνας στον οποίο μένουν εξήντα μέλη της γκουάρντια σιβίλ (σώμα των ισπανικών αστυνομικών δυνάμεων) και τριάντα φρουροί ασφαλείας για το χώρο των εργασιών. Αυτό είχε σαν συνέπεια τη συνεχή αστυνομική παρενόχληση των κατοίκων της περιοχής.

Το φράγμα του Itoiz

Το φράγμα του Itoiz στη Ναβάρρα αποτελούσε τμήμα του υδρευτικού σχεδίου για την Ισπανία όπως το είχε εμπνευστεί ο Φράνκο. Το 1985, όταν το σοσιαλιστικό κόμμα κυβερνούσε την Ισπανία και την τοπική αρχή της Ναβάρρα, αποφασίστηκε η βασισμένη σε ψέματα κατασκευή του φράγματος.

Η κυβέρνηση της Ναβάρρα και οι υποστηρικτές του φράγματος

ισχυρίζονται ότι το φράγμα είναι απαραίτητο για την παροχή πόσιμου νερού, την ύδρευση και την ηλεκτροδότηση στις γύρω περιοχές. Όμως τα στοιχεία δείχνουν ότι το νερό μάλλον θα αλλάξει κατεύθυνση προς την ακτή της Μεσογείου για να χρησιμοποιηθεί προς όφελος της τουριστικής ανάπτυξης. Ένα πράγμα είναι σίγουρο, ότι τα χρήματα αποτελούν ένα πολύ ισχυρό κίνητρο για τους διεφθαρμένους πολιτικούς που κάνουν ό,τι περνάει από το χέρι τους για να κατασκευαστεί το φράγμα. Ο Γκαμπριέλ Ουραλμπούρου, πρώην πρόεδρος της κυβέρνησης της Ναβάρρα, και ο Αντόνιο Αραγκόν, ο πρώην υπουργός δημοσίων έργων έχουν και οι δύο εκτίσει ποινές φυλάκισης για απάτη που είχε σχέση με τις χρηματοδοτήσεις του συγκεκριμένου έργου. Ο διάδοχος του ουραλμπούρου στην προεδρία της Ναβάρρα αναγκάστηκε κι αυτός να παραιτηθεί και να αντιμετωπίσει ανάλογες κατηγορίες για τον ίδιο λόγο. Είναι φανερό ότι ισχυρά προστατευόμενα συμφέροντα έχουν παίξει έναν πολύ σημαντικό ρόλο στην εξέλιξη ενός έργου με πολύ αμφίβολους στόχους, που θα καταστρέψει μια οικολογικά και κοινωνικά σημαντική περιοχή και που θα θέσει σε κίνδυνο την ασφάλεια των κατοίκων της περιοχής.

Η Συντονιστική Επιτροπή του Itoiz και τα παρασκήνια των δικαστικών αποφάσεων

Ως απάντηση σε αυτά τα σχέδια και την πολιτική διαφθορά που κρυβόταν πίσω από το φράγμα, δημιουργήθηκε η Συντονιστική Επιτροπή του Itoiz. Αντιστάθηκε με μαζικές κινητοποιήσεις, με την προσκόμιση τεχνικών μελετών που αποδείκνυαν τη μη βιωσιμότητα του όλου εγχειρήματος και μια προσφυγή στα δικαστήρια που αποδείκνυε την παρανομία κατασκευής του φράγματος.

Το 1995, το ανώτατο δικαστήριο της Ισπανίας αποφάνθηκε ότι το φράγμα του Itoiz ήταν παράνομο λόγω του ότι θα πλημμύριζε διάφορες προστατευόμενες περιοχές εθνικής και διεθνούς οικολογικής σημασίας. Αυτό, όμως, δεν εμπόδισε την κατασκευή του. Αντίθετα, οι εργασίες συνεχίστηκαν με εντατικούς ρυθμούς εικοσιτέσσερις ώρες το εικοσιτετράωρο. Επιπλέον, η Συντονιστική Επιτροπή για το Itoiz κλήθηκε να πληρώσει 23.000 εκατομμύρια πεσέτες ως αποζημίωση για τη διακοπή των εργασιών.

"Υπάρχουν θρίαμβοι και ήττες σε όλες τις μάχες και, κατά τη γνώμη μας, στο συγκεκριμένο αγώνα έγινε ένα μεγάλο λάθος: το ότι πιστέψαμε ότι το φράγμα θα σταματούσε την επόμενη μέρα της έκδοσης της καταδικαστικής απόφασης του δικαστηρίου. Κυρίως γιατί επικράτησε η άποψη ότι αυτοί που θα σταματούσαν το φράγμα ήταν οι δικαστές. Πριν από τέσσερα χρόνια, το θέμα του φράγματος έφτασε στο Ευρωπαϊκό Δικαστήριο, γεγονός το οποίο μας έκανε να ελπίσουμε ότι έτσι θα σταματούσαν οι εργασίες. Το δικαστήριο έδωσε άδεια για συνέχιση των εργασιών και εδώ βρίσκεται ένα από τα σημεία κλειδιά για τη δημιουργία των Solidari@s con Itoiz. Νιώθαμε τον αγώνα να χάνεται εξαιτίας του σκληρού πλήγματος που δεχθήκαμε με την βρώμικη εκδίκαση ενός δικαστηρίου πουλημένου στα ίδια συμφέροντα. Έπρεπε να βρούμε διαφορετικούς τρόπους πάλης, λαμβάνοντας υπόψη ότι ήμασταν αντιμέτωποι με το κράτος και γενικότερα την οικονομική δύναμη".

Το Μάρτιο του 2000 το συνταγματικό δικαστήριο της Ισπανίας νομιμοποίησε τελικά την κατασκευή του φράγματος του Itoiz, ανατρέποντας την προηγούμενη απόφαση του ανώτατου δικαστηρίου της χώρας.

Η απόφαση του δικαστηρίου υποστηρίζει ένα νόμο που πέρασε από το τοπικό κοινοβούλιο της Ναβάρρα το 1996. Αυτός επέτρεψε αλλαγές σε δύο φυσικά πάρκα που βρίσκονταν σε μια ζώνη χαρακτηρισμένη ως Ειδική Προστατευόμενη Περιοχή σύμφωνα με την κοινοτική Οδηγία του 1979 για τα Άγρια Πουλιά, και νομιμοποίησε την ολοκλήρωση του έργου του Φράγματος. Το φράγμα του Itoiz είχε προηγουμένως χαρακτηριστεί παράνομο από το ανώτατο δικαστήριο της Ισπανίας εξαιτίας του ότι είχε σοβαρές περιβαλλοντικές συνέπειες. Η ευρωπαϊκή επιτροπή είχε επίσης απειλήσει με πάγωμα των διαδικασιών, για παραβάσεις των Οδηγιών για τα Άγρια Πουλιά (1979) και τα Οικοσυστήματα (1992), αλλά εγκατέλειψε τις απειλές της το 1994.

Θέτοντας σε κίνδυνο τη δημόσια ασφάλεια

Το 1998 η Συντονιστική Επιτροπή για το Itoiz ανακάλυψε ότι η ισπανική κυβέρνηση και η κυβέρνηση της Ναβάρρα έκρυβαν σκόπιμα μελέτες που αφορούσαν την ασφάλεια του Φράγματος. Το ίδιο το ισπανικό υπουργείο περιβάλλοντος παρήγαγε μια αναφορά στην οποία το Φράγμα χαρακτηριζόταν ως μέγιστος κίνδυνος για τη δημόσια ασφάλεια, εξαιτίας της αστάθειας του ορεινού όγκου που θα σχηματιζόταν στις δύο πλευρές της δεξαμενής. Πιο πρόσφατα ο Αντόνιο Κάσας, διευθυντής του τμήματος γεωδυναμικής του πανεπιστημίου της Σαραγόσα, παρουσίασε μια αναφορά που προειδοποιούσε για τις καταστροφικές συνέπειες που θα προκαλούνταν σε περίπτωση που γέμιζε η δεξαμενή. Οι ισπανικές αρχές αποφάσισαν να αγνοήσουν αυτή την αναφορά επειδή είχε γραφτεί από γεωλόγο και όχι από μηχανικό. Γι' αυτό και οι αγωνιστές ενάντια στην κατασκευή του Φράγματος προσκόμισαν μια αναφορά από έναν άνθρωπο του οποίου τα διαπιστευτήρια δεν μπορούσαν να αμφισβητηθούν.

Ο Αρτούρο Ρεμπόγιο Αλόνσο είναι γνωστός ειδικός σε θέματα δρόμων, καναλιών και λιμανιών, του οποίου η εμπειρογνωμοσύνη βασίζεται στη γεωλογική επιστήμη, τη μηχανική και την αρχιτεκτονική. Έχει περισσότερο από σαράντα χρόνια εθνικής και διεθνούς εμπειρίας σε υδρευτικά έργα και έχει εργαστεί για το ισπανικό κράτος σε πολλές περιπτώσεις. Το Δεκέμβριο του 2000 δημοσίευσε μια αναφορά στην οποία δήλωνε ότι υπάρχουν εφτά καταστροφικά σημεία που αφορούν τη σταθερότητα της τοποθεσίας, και δείχνουν ότι το φράγμα του Itoiz διατρέχει σοβαρό κίνδυνο να σπάσει. Μόνο ένα από αυτά τα σημεία θα αρκούσε για να υπονομεύσει το μέλλον του έργου. Η αναφορά του καθηγητή παρουσιάζει άσχημες προβλέψεις για την περίπτωση που το φράγμα γεμίσει στα όρια χωρητικότητάς του. Προειδοποιεί ότι τμήμα του τοίχου του φράγματος θα μπορούσε να χτυπήσει το γειτονικό χωρίο Aoitx στο οποίο μένουν 2000 άνθρωποι. Επίσης, προειδοποιεί ότι η πλημμύρα που θα προκληθεί από την κατάρρευση του φράγματος θα μπορούσε να προκαλέσει μεγάλη καταστροφή πιο χαμηλά στην πορεία του ρεύματος, όπου βρίσκεται σταθμός παραγωγής πυρηνικής ενέργειας. (Αναλυτικά βλέπε συνημμένο κείμενο "Αν το φράγμα σπάσει").

Αυτή η αναφορά, όμως, αγνοείται συστηματικά από την υπηρεσία διαχείρισης υδάτων του ποταμού Έβρο, που αποφάσισε να αρχίσει το γέμισμα της δεξαμενής την άνοιξη του 2001.

ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΟΙ/ΕΣ ΣΤΟ ΙΤΟΙΖ

Το 1995 δημιουργήθηκε η ομάδα ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΟΙ/ΕΣ ΣΤΟ ΙΤΟΙΖ (solidari@s CON ΙΤΟΙΖ) με σκοπό να δράσει άμεσα ενάντια στην κατασκευή του φράγματος με μη βίαιο και υπεύθυνο τρόπο. Ο ανοιχτός, δημόσιος χαρακτήρας της ομάδας αποτελεί βασικό μέρος της πολιτικής της. Το άστατο πολιτικό κλίμα στη Χώρα των Βάσκων καθορίζει ουσιαστικά το τοπίο του ακτιβισμού. Τα κυρίαρχα μέσα ενημέρωσης γρήγορα κατονομάζουν τους ακτιβιστές τρομοκράτες, απαξιώνουν τον αγώνα τους και τον χαρακτηρίζουν εγκληματική ενέργεια. Ο ανοιχτός, δημόσιος χαρακτήρας των ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΩΝ ΣΤΟ ΙΤΟΙΖ ήταν μια απάντηση σε αυτή την κατάσταση. Στα 15 χρόνια που δραστηριοποιούνται έχουν οργανώσει εξήντα δράσεις και μετά από καθεμία περιμένουν επί τόπου την άφιξη της αστυνομίας. Αυτό είχε ως συνέπεια αλληπάλληλους ξυλοδαρμούς από την αστυνομία, αλλά όπως είπε ένας ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΟΣ: "Έχουμε πολλούς λόγους να αγωνιστούμε ενάντια σε αυτή την αδικία. Πιστεύουμε βαθιά ότι έχουμε δίκιο, και αυτή η πίστη μας δίνει δύναμη".

Οι δράσεις των ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΩΝ ποικίλουν από καταλήψεις γραφείων και θεαματικές αναρτήσεις πανό μέχρι κλείσιμο δρόμων και σαμποτάζ κατασκευαστικών μηχανών. Όμως, ίσως η πιο γνωστή δράση των ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΩΝ ήταν αυτή στην οποία οκτώ άντρες πήγαν στον τόπο κατασκευής του φράγματος το Φεβρουάριο του 1996 και έκοψαν τα καλώδια που στήριζαν το μεταφορέα του τσιμέντου παρουσία πολλών δημοσιογράφων που βιντεοσκόπησαν την όλη δράση. Στη συνέχεια οι άντρες αυτοί παραδόθηκαν στην αστυνομία που παθητικά παρακολουθούσε τον επί μία ώρα ξυλοδαρμό τους από τους φρουρούς ασφαλείας του φράγματος. Ο λόγος για τον οποίο αποφάσισαν να παραδοθούν και να μην το σκάσουν μετά το σαμποτάζ ήταν γιατί μπορούσαν να υποστηρίξουν ότι απλά εμπόδιζαν την κατασκευή ενός παράνομου φράγματος. Επίσης, δεδομένου του ένοπλου αγώνα στη Χώρα των Βάσκων, δεν ήθελαν να δημιουργήσουν αφορμή για στρατιωτική καταστολή και στο οικολογικό κίνημα.

Αφού συνελήφθηκαν, κλείστηκαν σε ένα φορτηγό της αστυνομίας σε ξεχωριστά κελιά διαστάσεων ένα επί μισό μέτρο. Έμειναν εκεί φυλακισμένοι για οκτώ ώρες κάτω από τον καυτό ήλιο, με τα χέρια δεμένα πίσω στην πλάτη, χωρίς το δικαίωμα να πιουν νερό. Οδηγήθηκαν στη φυλακή εν αναμονή της δίκης τους, αλλά εξαιτίας της πίεσης του κόσμου αφέθηκαν ελεύθεροι μετά από δύο μήνες. Δύο μέρες μετά την απελευθέρωσή τους πραγματοποιήθηκε πορεία 15.000 ανθρώπων ενάντια στο Φράγμα. "Ο καθένας που όφειλε να μας συμπαρασταθεί ήταν μαζί μας. Όχι όμως όλοι. Η Greenpeace καταδίκασε την ενέργειά μας, χωρίς να επικοινωνήσει μαζί μας για να μάθε πως την εκτελέσαμε, χρησιμοποιώντας ίδια επιχειρήματα με αυτά της κυβέρνησης".

Τα καλώδια ήταν κρίσιμα για την κατασκευή και αυτή η ενέργεια σταμάτησε τις εργασίες του Φράγματος για σχεδόν ένα χρόνο. Η αγριότητα με την οποία

αντιμετωπίστηκαν οι άντρες αυτοί από την αστυνομία και την ισπανική δικαιοσύνη δείχνει τη δύναμη της πολιτικής μηχανής πίσω από αυτό το έργο. Οι άντρες καταδικάστηκαν σε πέντε χρόνια φυλάκισης ο καθένας, παρόλο που η κυβέρνηση της Ναβάρρα πρότεινε την καταδίκη του καθενός σε 19 χρόνια φυλάκισης. Αν και για την ίδια την πράξη της κοπής των καλωδίων δεν μπορούσε να επιβληθεί ποινή φυλάκισης, οι άντρες τιμωρήθηκαν για απαγωγή, επειδή για πέντε λεπτά έδεσαν και αφόπλισαν το φύλακα ασφαλείας του Φράγματος, για να μπορέσουν να κόψουν τα καλώδια. Το ανώτατο δικαστήριο της Ισπανίας υποστήριξε αυτή την ποινή παρά το γεγονός ότι ερχόταν σε αντίφαση με προηγούμενες αποφάσεις και έπρεπε να ανατρέξει σε μια περίπτωση του 1874 για να μπορέσει να στηρίξει την κατηγορία. Οι άντρες τώρα έχουν παραπέμψει την υπόθεσή τους στο ευρωπαϊκό δικαστήριο ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Είναι πάντως ειρωνικό το γεγονός ότι τα 8 μέλη των ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΩΝ καταδικάστηκαν σε χρόνο φυλάκισης ίσο με αυτόν στον οποίο καταδικάστηκαν τέσσερις αστυνομικοί, μέλη της παραστρατιωτικής ομάδας G.A.L. (ισπανική παραστρατιωτική ομάδα, της οποίας η δράση, περιλάμβανε δολοφονικές επιθέσεις εναντίον μελών της ETA και της οποίας ο αρχηγός, Gonzalez de Lara, είναι υπεύθυνος ασφαλείας των έργων του φράγματος) για τη δεκαήμερη απαγωγή του Segundo Marey κάτω από άλλιες συνθήκες. Και σχεδόν καθημερινά άνθρωποι στη Χώρα των Βάσκων κρατούνται παράνομα από την αστυνομία, μερικές φορές για ώρες, χωρίς να έχουν κάνει τίποτα.

"Για ακόμη μια φορά το σύστημα της δικαιοσύνης συμμαχεί με τις πολιτικές δυνάμεις για να υποστηρίξει τον παραλογισμό, την κοινωνική ανισότητα και την έλλειψη ευαισθησίας απέναντι στη μητέρα Γη".

"Όταν η καταδίκη δημοσιοποιήθηκε, η Συντονιστική Επιτροπή για το Itoiz, η Greenpeace, οι Ecologistas en accion (οργάνωση που συσπειρώνει περισσότερες από 120 οικολογικές ομάδες μέσα στην Ισπανία), εργατικά σωματεία και διάφορες οργανώσεις έκαναν δημόσια επίκληση αθώωσης των 8 ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΩΝ, δείχνοντας με αυτό τον τρόπο ότι δεν είμαστε μόνοι μας".

Και οι δράσεις συνεχίζονται...

Το Σεπτέμβριο του 1998, δύο γυναίκες ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΕΣ έκαναν σαμποτάζ σε 54 μηχανήματα που χρησιμοποιούνταν για την κατασκευή του δρόμου από το Agoitz στο

Nagore που χρειάζεται για την κατασκευή της δεύτερης, βοηθητικής τεχνητής λίμνης, χωρίς την οποία το φράγμα του Itoiz δεν μπορεί να λειτουργήσει. Περίπου 3 εκατομμύρια ήταν το κόστος της ζημιάς και οι εργασίες στο φράγμα διακόπηκαν για πολλούς μήνες. Σε μια εκστρατεία γυναικείας "αυτοενοχοποίησης", δηλαδή ανάληψης της ευθύνης του σαμποτάζ, 1600 γυναίκες υπέγραψαν ονομαστικές δηλώσεις που έλεγαν ότι αυτές έκαναν το σαμποτάζ, και οι δηλώσεις αυτές επιδόθηκαν στο δικαστήριο. Ως ένδειξη αλληλεγγύης προς τις δύο γυναίκες που καταδικάστηκαν σε δύο χρόνια φυλάκισης και ως δράση ενάντια στην κατασκευή του φράγματος, μια ομάδα 30 ανθρώπων έχτισε με τούβλα την είσοδο της ισπανικής πρεσβείας στην Χάγη στις 20 Ιουνίου του 2000. Το Μάιο του 2000 διοργανώθηκε ένα διεθνές camp ενάντια στο φράγμα του Itoiz, στο οποίο συμμετείχαν άνθρωποι απ' όλο τον κόσμο σε ένδειξη αλληλεγγύης. 2500 άνθρωποι διαδήλωσαν στο κοντινό Agoitz και κρέμασαν πανό από γερανούς που έγραφαν *Por Itoiz No Passara* (Απ' το Itoiz δεν θα περάσουν). Το camp επαναλήφθηκε και το καλοκαίρι του 2001. Επίσης, το γέμισμα της τεχνητής λίμνης του φράγματος που είχε προγραμματιστεί για το Μάρτιο του 2001 δεν πραγματοποιήθηκε και αναβλήθηκε.

Η ευρωπαϊκή περιοδεία ενημέρωσης

Μετά την τελική καταδίκη των αντρών που έκαναν το σαμποτάζ των καλωδίων το Σεπτέμβριο του 1999, οι ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΟΙ/ΕΣ ξεκίνησαν μία από τις πιο φιλόδοξες καμπάνιες ενημέρωσης των τελευταίων χρόνων στην Ευρώπη. Η ευρωπαϊκή περιοδεία SOS ITOIZ ξεπέρασε τις προσδοκίες ακόμα και των ίδιων των ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΩΝ.

Η συνέντευξη τύπου στο ευρωπαϊκό κοινοβούλιο στο Στρασβούργο ακολουθήθηκε από μια περιοδεία με τις ακόλουθες δράσεις:

- Λονδίνο, τροχός του μιλένιουμ: Σε μια κοινή δράση με την επιτροπή **Narmada UK** (που κάνει καμπάνια ενημέρωσης ενάντια στα φράγματα στον ποταμό *Narmada* στην Ινδία) οι ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΟΙ/ΕΣ σκαρφάλωσαν στον τροχό ύψους 150μ. και τον κατέλαβαν για 30 ώρες. Ο τροχός ήταν πάρα πολύ χτυπητός στόχος εκείνη την εποχή και βρισκόταν ακόμη υπό κατασκευή.

- Χάγη, δικαστικό μέγαρο: πανό κρεμάστηκαν από την οροφή του μεγάρου από διαδηλωτές/τριες μεταμφιεσμένους/ες σε τουρίστες/τριες.

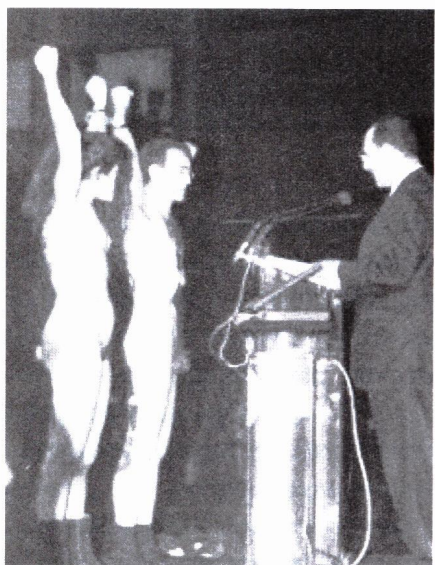
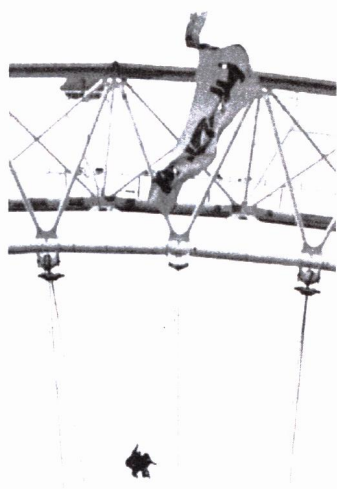
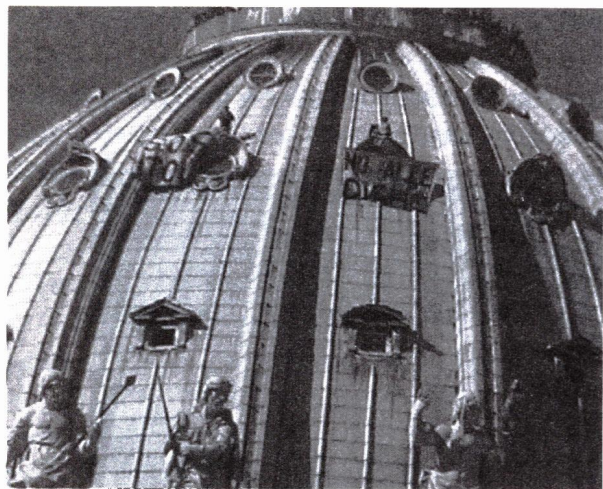
- Βερολίνο, πύργος τηλεόρασης και πύλη του βραδεμβούργου: οι τοποθεσίες αυτές καταλήφθηκαν για δύο συνεχόμενες μέρες και κρεμάστηκαν πανό.

- Βατικανό, τρούλος του αγίου πέτρου: με θεαματικό τρόπο πανό κρεμάστηκαν από δύο διαδηλωτές που κατέλαβαν τον τρούλο.

- Χάγη, παγκόσμιο συνέδριο για το Νερό: η τελετή έναρξης αυτού του συνεδρίου υψηλού κύρους διακόπηκε με δραματικό τρόπο από διαδηλωτές/τριες, δύο από τις/ους οποίες/ους, μία γυναίκα και ένας άντρας, άρχισαν να τρέχουν

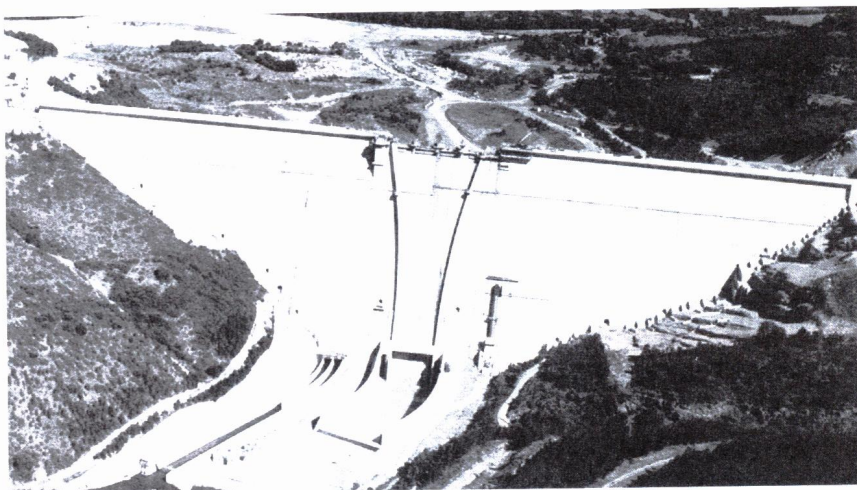
γυμνοί πάνω στη σκηνή έχοντας σλόγκαν ενάντια στο φράγμα γραμμένα πάνω στα σώματά τους. Το παγκόσμιο συνέδριο για το Νερό σχημάτισε μια πλατφόρμα στην οποία ιδιωτικές εταιρείες και κυβερνήσεις από κοινού ελέγχουν τις φυσικές πηγές, και ένα από τα πιο σημαντικά θέματα του συνεδρίου ήταν η ιδιωτικοποίηση του νερού.

Όλες αυτές οι δράσεις έλαβαν ευρεία κάλυψη από τα μέσα τόσο στην Ισπανία όσο και διεθνώς. Κατά τη διάρκεια της περιοδείας οι ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΟΙ/ΕΣ σύσφιζαν τις σχέσεις αλληλεγγύης με άλλες χώρες στην Ευρώπη. Σε κάθε χώρα οργάνωσαν 10-15 βραδιές πληροφόρησης στις οποίες παρουσίασαν τη δράση τους και συζήτησαν με το ακροατήριο. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα τη μεγάλη συμπαράσταση που έλαβαν από διεθνείς ομάδες. Αποτέλεσμα αυτής της συμπαράστασης ήταν να διοργανωθεί μια διεθνής κατασκήνωση διαμαρτυρίας στη Χώρα των Βάσκων, πολυάριθμες δράσεις σε όλη την Ευρώπη από τοπικές ομάδες και πολλές παρουσιάσεις, δημοσιεύσεις και ιστοσελίδες. Η περιοδεία έκλεισε με ακόμα μία συνέντευξη τύπου στο Στρασβούργο, αλλά η διεθνής αλληλεγγύη και οι τοπικές καμπάνιες ενημέρωσης συνεχίζονται. Η καμπάνια συνεχίζεται δυναμικά και αυτή ακόμα τη στιγμή.

Συνημμένο: Αν το φράγμα σπάσει...

Σε περίπτωση που το φράγμα σπάσει, οι κάτοικοι του Agoitz θα έχουν 20 δευτερόλεπτα με ένα λεπτό για να τρέξουν στο πλησιέστερο βουνό.

Στις 16 Νοέμβριου 2000 η Συντονιστική Επιτροπή του Itoiz δημοσίευσε μια μελέτη πάνω στην ασφάλεια του φράγματος. Η μελέτη έγινε από τον Αρτούρο Ρεμπόγιο Αλόνσο, μηχανικό δρόμων και καναλιών, ο οποίος έχει σπουδάσει γεωλογία, αρχιτεκτονική, ιστορία της τέχνης, πολιτισμική ανθρωπολογία και φιλοσοφία. Είναι μέλος του ινστιτούτου ανάπτυξης Civiltec. Τις τελευταίες δεκαετίες έχει ασχοληθεί με τη πραγμάτωση κατασκευής φραγμάτων, υδροηλεκτρικών εργοστασίων, γεφυρών, καναλιών, δρόμων, αρδευτικών συστημάτων και άλλων έργων, όπως μεγάλων γκαράζ κτλ. Στους επαγγελματικούς κύκλους θεωρείται ειδικός ανωτάτου επιπέδου.

Ήδη ένα χρόνο πριν, ο καθηγητής γεωλογίας του πανεπιστημίου της Σαραγόσα, Δρ. Αντόνιο Κάσας, είχε δημοσιεύσει μια άλλη μελέτη, η οποία μιλούσε για τις καταστροφικές συνέπειες ενός ατυχήματος στο φράγμα και για τη μεγάλη πιθανότητα να συμβεί ένα ατύχημα. Η μελέτη παρουσιάστηκε στο κοινό σαν μια αντι-μελέτη προς τις επίσημες, γραμμένη από ένα συμπαθόντα της αντίστασης καθηγητή και έτσι δεν είχε τόσο αντίκτυπο όσο η μελέτη του ουδέτερου, επειδή δούλευε εδώ και χρόνια σε έργα μέγα-υποδομών, καθηγητή Ρεμπόγιο.

Η νέα μελέτη είχε μεγάλο αντίκτυπο στα μέσα και στον κόσμο. Οι άνθρωποι που ζουν δίπλα στο ποτάμι είναι τώρα πολύ ανήσυχοι για την ασφάλειά τους. Παράλληλα, η ομάδα των ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΩΝ στο Itoiz διοργάνωσε μια ενημέρωση στην περιοχή, στην οποία μίλησαν και κάτοικοι του Λανγκαρόνε, μιας άλλης περιοχής με φράγμα στην Ιταλία, όπου το 1963 είχε συμβεί ένα ατύχημα στο φράγμα. Στο ατύχημα αυτό, που είχε προβλεφθεί από τους γεωλόγους, πέθαναν 2000 άνθρωποι.

Ο Ρεμπόγιο στη μελέτη του επικεντρώθηκε στις γεωλογικές ιδιότητες των πλαγιών στις οποίες θα χτιστούν οι δύο τοίχοι του φράγματος. Επισκέφθηκε το εργοτάξιο πολλές φορές και μελέτησε τα σχέδια κατασκευής και άλλα σχετικά σχέδια, όπως αυτά των επισήμων συνεργατών ή αυτά της εταιρείας Intesca, στην οποία είχε ανατεθεί από την κυβέρνηση να μελετήσει τους γεωλογικούς κινδύνους στο έργο του Itoiz.

Τα τελικά συμπεράσματα της μελέτης του Ρεμπόγιο είναι:

1. Εξ' αρχής η γεωλογική εξέταση των περιοχών που θα επηρεαστούν από το φράγμα είναι γεμάτη κενά και λάθη. Κυρίως αφορούν τις πλαγιές που περιβάλλουν την κοιλάδα. Ειδικά κάποιοι γεωλογικοί σχηματισμοί έχουν ανεπαρκώς και λανθασμένα εξεταστεί και δεν έχει δοθεί σημασία σε κάποια σημεία διάβρωσης. Κατά συνέπεια, τα γεωλογικά πορίσματα για το φράγμα και το πλημμύρισμα της περιοχής έχουν λανθασμένα συναχθεί.

2. Ο κίνδυνος μιας καταστροφής ή τα σενάρια πιθανών ατυχημάτων σχετιζομένων με τη λειτουργία του φράγματος δεν αναφέρθηκαν ποτέ στα σχέδια κατασκευής και σε άλλες μελέτες και έχουν εξεταστεί μόνο επιφανειακά.

3. Το γεωλογικό ιστορικό των προβλημάτων στο Itoiz είναι δύσκολο να κατανοηθεί χωρίς ειδικές γνώσεις. Οι ειδικοί γεωλογικοί σχηματισμοί δεν έχουν εξεταστεί σαν πιθανή αιτία κινδύνου.

4. Το φράγμα του Itoiz δεν θα πρέπει ποτέ να γεμίσει και να χρησιμοποιηθεί, γιατί θα προκαλούσε σοβαρά προβλήματα και θα ήταν καταστροφικό για την ασφάλειά του.

5. Η εγγύηση ασφαλείας για τη χρήση του φράγματος του Itoiz με τη σημερινή κατάσταση είναι μηδενική.

6. Δεν υπάρχουν τεχνικές λύσεις που θα μπορούσαν να παρακάμψουν τους κινδύνους που αναφέρθηκαν. Η υποδομή που έχει σχεδιαστεί δεν είναι με κανένα τρόπο ασφαλής.

7. Οποιαδήποτε υπερκείμεση του ποταμού Irati θα πρέπει να εμποδιστεί. Η μόνη λύση είναι να γίνει αμέσως ένα άνοιγμα στα τείχη του φράγματος, σε ύψος 500μ, για να επιτραπεί ελεύθερα η ροή του ποταμού. Το άνοιγμα θα πρέπει να είναι αρκετά μεγάλο ώστε να επιτρέπει στους κορμούς δέντρων και σε άλλα παρόμοια αντικείμενα να πλεύσουν στον ποταμό, κάτι που συμβαίνει συνήθως στην περίοδο των βροχών. Αυτό σημαίνει άνοιγμα τουλάχιστον 15 επί 5 μέτρα. Η στάθμη του νερού δεν μπορεί να ξεπεράσει τα 500μ. Έτσι, ο δεύτερος τοίχος του φράγματος, ο οποίος σχεδόν έχει τελειώσει, θα είναι εντελώς άχρηστος.

8. Τα μεγάλα έργα-φράγματα θα πρέπει να χτίζονται έτσι ώστε να αντέχουν στο χρόνο. Επομένως, στη μηχανολογική τους ποιότητα πρέπει να δίνεται ύψιστη σημασία. Έργα σαν αυτά, τα οποία εμπεριέχουν μεγάλο κίνδυνο για τον πληθυσμό, θα πρέπει να είναι "απόλυτα ασφαλή".

Σενάρια Κινδύνου

Στη μελέτη του ο Ρεμπόγιο μιλάει για 7 περιπτώσεις καταστροφής του φράγματος. Ο κύριος παράγοντας κινδύνου είναι οι ειδικοί γεωλογικοί σχηματισμοί. Ο Ρεμπόγιο αναφέρει πως στη δυτική πλευρά του τοίχου του φράγματος, σε μια επιφάνεια 3 χλμ.2., "στο παρελθόν, κάθε μέτρο μετακινούνταν". Αυτό είναι προφανώς ένα πολύ ασταθές σημείο του βουνού. 16 μεγάλες κατολισθήσεις βράχων είναι καταγεγραμμένες. Με το φράγμα γεμάτο νερό οι καταστροφές θα είναι ακόμα μεγαλύτερες.

1ος Κίνδυνος

Μετά από μία κατολίσθηση σε κάποια πλαγιά, τεράστια κύματα δημιουργούνται στην τεχνητή λίμνη του φράγματος και κινούνται προς τον ποταμό. Μία και μόνη αναταραχή μετακινεί ένα κυβικό εκατοστόλιτρο (cl3) νερού. Κάπου 200000-300000 μ3 νερού υπερπηδούν τον τοίχο του φράγματος και άλλα 40000-50000μ3 ανεβαίνουν τον ποταμό, προς την κατεύθυνση των χωριών Oroz-Betelu και Nagore.

2ος Κίνδυνος

Σαν αποτέλεσμα μιας κατολίσθησης, η ροή του ποταμού μέσω του φράγματος σταματάει και το φράγμα υπερχειλίζει. Είναι αρκετό να μπουν από ορισμένα σημεία 0.5-0.2cm3 στη λίμνη για να σταματήσει η κανονική ροή του νερού. Σε ένα ψηλότερο σημείο του ποταμού, στο Inarbe, μια κατολίσθηση θα μπορούσε να σχηματίσει νέο τοίχο στο φράγμα 30-40 μ. ψηλότερα από τον πραγματικό τοίχο. Αυτό το νέο φράγμα κατακρατεί άλλα 100cl3 -στα σχέδια του Itoiz έχει υπολογιστεί πως θα κρατάει 418cl3

3ος Κίνδυνος

Οι νέοι τοίχοι του φράγματος που περιγράφηκαν στο παραπάνω επιχείρημα σπάνε και 100cl3 νερού διοχετεύονται στους πραγματικούς τοίχους. Σε αυτή την περίπτωση, τα πρώτα 15-20 λεπτά υπάρχει ένα ρεύμα 35000μ3 ανά δευτερόλεπτο, και μετά για μιάμιση ώρα ένα ασθενέστερο ρεύμα πάνω από τον τοίχο του φράγματος. Αυτό θα αφήσει την αριστερή πλευρά του βουνού, που βρίσκεται πίσω από το φράγμα, εντελώς διαβρωμένη και απογυμνωμένη. Οι σύνδεσμοι των τοίχων του φράγματος θα παρουσιάσουν πρόβλημα, με αποτέλεσμα να αδειάσει ολόκληρο το φράγμα. Επίσης, κατολισθήσεις θα μπορούσαν να χτυπήσουν πολύ δυνατά τους τοίχους σε άλλα σημεία.

4ος Κίνδυνος

Η αριστερή πλαγιά του κυρίου τοίχου του φράγματος υποχωρεί, η πίεση του νερού σπάει την ένωση βράχου και τσιμέντου και τη διαπερνάει. Η λίμνη του φράγματος αδειάζει εντελώς. Σύμφωνα με τον Ρεμπόγιο, οι κατολισθήσεις σε αυτή την πλαγιά δεν είναι μόνο πιθανές αλλά "αναπόφευκτες". Στην καλύτερη περίπτωση, χώμα και άλλα υλικά θα μπλοκάρουν τις εξόδους του νερού και έτσι το επίπεδο του νερού θα ανέβει ανεξέλεγκτα. Όλα αυτά δημιουργούν μια αλυσίδα επιπτώσεων που έχει σαν αποτέλεσμα το φράγμα να αδειάσει.

5ος Κίνδυνος

Η αριστερή πλαγιά του κυρίου τοίχου του φράγματος υποχωρεί λόγω της πίεσης του νερού. Μέρος του τσιμέντου μετακινείται και η λίμνη του φράγματος αδειάζει. Πάλι, αυτό θα έχει σαν αποτέλεσμα μια αλυσίδα επιπτώσεων, όπου το νερό θα ξεχυθεί από το φράγμα με ρυθμό 30000-40000μ³ ανά δευτερόλεπτο.

6ος Κίνδυνος

Η αστάθεια των παρυφών του βουνού, πάνω στο οποίο βρίσκεται ο δεύτερος τοίχος του φράγματος, προκαλεί σοβαρή μετατόπιση της κατασκευής, με κομμάτια τσιμέντου να μετακινούνται και να ανοίγουν νέες διόδους για το νερό. Τελικά, θα υπάρξει ένα ανεξέλεγκτο άδειασμα του φράγματος. Η μελέτη, επίσης, αναφέρει μια αλυσίδα επιπτώσεων που πιθανώς θα αδειάσει τελικά όλο το φράγμα με 20000-40000μ³ ανά δευτερόλεπτο να ξεχύνονται έως ότου το επίπεδο του νερού φτάσει στο σημείο στο οποίο ξεκινά ο 2ος τοίχος του φράγματος (στα 28μ. ύψος).

7ος Κίνδυνος

Το ασταθές υπόδαφος του 2ου τοίχου του φράγματος υποχωρεί και όλος ο τοίχος βυθίζεται στη λίμνη. Αυτό θα δημιουργήσει κύματα 80000-100000μ³ ανά δευτερόλεπτο.

Χωρίς το φράγμα, ο ποταμός Irati έχει ροή 15-20μ³ ανά δευτερόλεπτο και όταν βρέχει το πολύ 400. Με άλλα λόγια, σε μια καταστροφή ο ποταμός μεγαλώνει 50 ή ακόμα και 759 φορές απ' όταν είναι κανονικά φρουσσωμένος. Όλη η κοίτη του Irati και έπειτα πιο κάτω αυτή του Aragon και τελικά αυτή του Έβρο θα παρασυρθούν. Πολύ κοντά σε αυτά τα ποτάμια βρίσκονται οι πόλεις Agoitz, Lumbier, Zaragoza και Tortosa. Πίσω από τη Σαραγόσα βρίσκεται το πυρηνικό εργοστάσιο Άσκο το οποίο στο παρελθόν έχει δημιουργήσει προβλήματα με το να βρίσκεται ακριβώς δίπλα στο ποτάμι, και για διάφορους άλλους λόγους. Σε περίπτωση που το φράγμα του Itoiz σπάσει, θα καταστραφεί και το πυρηνικό εργοστάσιο.

Το υλικό για αυτή τη δημοσίευση συλλέχτηκε και μεταφράστηκε από τις εξής πηγές:

Restructuring and Resistance. Diverse Voices of Struggle in Western Europe. Karen Grant, ASEED Europe, σ. 389-392, ed. Kolya Abramsky, Μάρτιος 2001, resresrev@yahoo.com

Do Or Die. Voices from the Ecological Resistance. Τεύχος 9, Δεκέμβριος 2000, σ. 36-38.

EL TUTO. Περιοδικό πληροφόρησης και πολιτισμού. Agoitz (Nafarroa) 12/2000
Φυλλάδια που μοιράστηκαν από τους Solidari@s con Itoiz στην ευρωπαϊκή περιοδεία τους.

Σημειώσεις:

- Τα σημεία του κειμένου που παρατίθενται μέσα σε εισαγωγικά είναι λόγια των ίδιων των ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΩΝ από δηλώσεις τους κατά τη διάρκεια της περιοδείας τους.

- Υπάρχουν τρεις γραφές για το Itoiz:

Η βάσικη "Itoitz", όπως και Agoitz.

Η γραφή "Itoiz" που έχει επιλεγεί για να δημιουργεί λογοπαίγνιο με τη γραφή "Ito-ez" που στα βάσικα σημαίνει "πλημμύρα-όχι".

Πηγές στο Internet:

<http://www.itoiz.com>

<http://www.nadir.org/nadir/initiativ/itoiz/>

<http://www.umbruch-bildarchiv.de/hypertext/projekt/itoiz>

Berlin Site related to Germany Infotour

<http://www.ainfos.ca/OO/jan/ainfosOO443.html>

<http://www.tmcrow.org/int/itoiz/>

Italia Solidarios Site hosted by Tactical Media Crew

<http://candida.kyuzz.org/itoiz.htm>

Roma actions documentation

<http://wagenstraat.squat.net/itoiz/>

Benelux/Strasbourg related Solidarios Site

<http://people.a2000.nl/cfernand/itoiz/haag/>

Action in World Water Forum Den Haag documentation

<http://www.ivu.org/ape/news/itoiz/>

Solidarios in Cambridge, UK

<http://free.freespeech.org/agp/dams/itoiz/>

PGA Itoiz site

<http://www.greenpeace.es/biodiversidad/itoiz.htm>

Greenpeace Itoiz campaign

<http://www.panda.org/europe/freshwater/regional/spain-nhp.html> About Spanish National Hydrological Plan

http://www.environmentaldefense.org/programs/International/Dams/EuroMidERuss/f_Itoiz.html

Environmental defense Itoiz campaign

<http://www.basque-red.net/cas/ecol/itoiz.htm>

Report in spanish about security of the itoiz project

<http://hate.co.uk/>

Επικοινωνία:

Solidarios con Itoiz

(Unai Behrendt Baztan)

Kale Nagusia 38, 5.B

31001 Irunea

Euskal Herria (Estado Español)

Solidarios@ythis.zzn.com

Stopitoiz@yahoo.com

Μάρτιος 2002

“Ποτέ δε θα καταφέρετε να μας κάνετε να πιστέψουμε ότι η φύση μπορεί να εξαγοραστεί. Ποτέ δε θα πιστέψουμε τα ψέματα τα δικά σας, ούτε αυτά των καναλιών και των εφημερίδων σας. Αλλά, ακόμη κι αν δώσουμε τη ζωή μας στον αγώνα αυτό, ακόμη κι αν μας αφανίσετε όλους, ακόμη κι αν μας φυλακίσετε, ποτέ δε θα τα καταφέρετε να περάσει το Itoiz”.

Solidari@s con Itoiz